

Po wysłuchaniu wszystkich odcinków już nie spojrzysz na żadną książkę tak samo!

Książka przyszłości – krótki kurs dla otwartych głów

Część 5

Niekonwencjonalne biblioteki: Biblioteka liści palmowych, biblioteka Aleksandryjska, biblioteki naszych głów (zagadki pamięci)

Są miejsca, z których możemy czerpać wiedzę, albo po prostu szukać inspiracji dla każdego innych poszukiwań. Te miejsca to biblioteki, zbiory danych, z konieczności przed wiekami organizowane wokół tabliczek, zwojów, papierów, manuskryptów. Co nie zmienia faktu, że jakościowo te dane służyły ludziom jako źródło wewnętrznych zmian, genialnych pomysłów, szerokich horyzontów, przekraczania mentalnych barier.

Już wiemy, że na początku było słowo, potem pismo, a na końcu... nie do końca wiadomo co będzie. Ale będzie fantastycznie. Tak czy inaczej to właśnie na obrzeżach języka, w bramach, którymi przekracza on sam siebie, dotykamy jego piśmienniczych źródeł: przywołuję niniejszym Wedy, I ching, Torę, Biblię, Koran, Księgę Umarłych, Kojiki, Popol vuh te i inne księgi, zawierają oprócz celowych treści, także projekcje zbiorowej nieświadomości.

Te dzieła same w sobie są biblioteką, bo można je czytać liniowo, z wierzchu, a można sięgać w głąb, poprzez symbole, metafory, inne impulsy znaczeniowe.

Ciekawa bardzo jest literatura indyjska, bo tu nie oddzielamy literatury od filozofii i religii. Nauka przyjmuje, że pierwsze znane dziś zabytki tego piśmiennictwa powstały ok XV w p.n.e. , ale w rzeczywistości chronologię tę należy przesunąć znacznie głębiej wstecz dziejów. Mamy bowiem Wedy na które składają się hymny religijne, księgi kapłańskie i modlitwy. One są zbiorem teorii, dotyczących natury, rozwoju kosmosu oraz ewolucji jego miniaturowego odzwierciedlenia jakim jest człowiek. Nie przedstawiają mitologii, a kosmologię. Wedy same w sobie są istną biblioteką. Choć nie potrzebują wielkiego gmachu.

Chińczycy posiadają własną historię literatury, której periodyzacja odpowiada okresom kolejnych dynastii. Najcenniejsze dzieła przynosi epoka klasyczna trwająca od VI do III w p.n.e. , gdy rywalizowały ze sobą konfucjanizm i taoizm. Wtedy było do tego stopnia gorąco, że w 213 roku p.n.e. cesarz Szy-huang-ti rozkazał spalić wszystkie książki zagrażające władzy. Ciekawe, że wielu satrapów robiło to samo. Od (niestety) Watykanu po bojówki faszystowskie. Ale wracamy do Chin - podział na gatunki i rodzaje literatury w tam jest inny. Granica między prozą, a poezją jest płynna. Co wynika z nasycenia tworzywa opowieści liryczną symboliką. Dosłowne czytanie, do jakiego przywykł europejski czytelnik w odniesieniu do klasycznej literatury chińskiej jest chybione.

Chińska poezja – podobnie jak działo się to w starożytnej Grecji – zachowała przez wieki nie tylko ścisły związek z muzyką, ale i malarstwem. Utrwalony w zapisie wiersz to nie tylko rękopis, ale i obraz, arcydzieło kaligrafii, wykorzystujące symbolikę chińskiego pisma.

Yosa Buson poeta i malarz zen pisał: „Układanie wiersza to malowanie głosem. Wiersz to niemy obraz” ¹. Biblioteki pełna są zatem obrazów, które możemy wyświeitlami sami na przykład sami za pomocą wierszy.

Najstarsza prywatna biblioteka w Chinach. Znajduje się w prowincji Zhejiang niedaleko jeziora Ming Hu w mieście Ningbo. W jej zbiorach znajduje się 300,000 woluminów, z których 80,000 to cymelia. Biblioteka została zbudowana w 1561 za czasów dynastii Ming.

Dla odmiany w Chinach jest też biblioteka przyszłości -futurystyczny budynek liczy prawie 34 tys. Mkw. Książki - zamiast na regałach, są umieszczone na półkach będących jednocześnie częścią ściany. Półki „wiją się” przez cały budynek i stanowią jego integralną część - służą zarówno do przechowywania książek, jak i dopełniają całą wizję architektów, tworząc łukowate sklepienia.

Dalej, w stolicy Wietnamu, w Hanoi istnieje Świątynia Literatury, w której czci się Konfucjusza (551 – 479 pn.n.e.) kiedy był to pierwszy w Wietnamie uniwersytet. Piękne miejsce.

Pierwsze biblioteki na świecie zaczęły powstawać w Mezopotamii i Egipcie; jedne z pierwszych i najbardziej znanych bibliotek greckich powstały na dworach tyranów – Polikratesa na wyspie Samos i Pizystrata w Atenach w pierwszej połowie V wieku p.n.e.

Najstarsze znane nam biblioteki powstawały w Sumerze w okresie od XXVI do XXV wieku przed Chrystusem. To epoka tak odległa, że ciężko nam ją sobie nawet wyobrazić. By zrozumieć, o jak odległych dziejach mówimy, wyobraź sobie czasy, gdy starożytny Rzym był młodym królestwem, a o uczynieniu z niego republiki nikt jeszcze nie myślał. Pierwsi bibliotekarze byli prawdopodobnie kapłanami, jednymi z najwyżej postawionych ludzi na sumeryjskiej ziemi. Najważniejsza biblioteka znajdowała się w mieście najwyższego boga z sumeryjskiego panteonu – Enlila. Zabezpieczono w jej ruinach tysiące glinianych tablic. Dzięki temu wiemy nie tylko, jak wyglądało życie w starożytnym Sumerze, ale też jak zaawansowana była ówczesna nauka (m.in. matematyka czy meteorologia) oraz w co wierzyli Sumeryjczycy. Dzięki tym informacjom wiemy, jak ich przekonania wpłynęły na dzieje kolejnych cywilizacji. Dość powiedzieć, że biblijna historia potopu i Arki Noego w różnych wersjach była znana na całym Bliskim Wschodzie. Najstarszą jej wersję znamy właśnie z tabliczki odkopanej w Nippur. Opowiada dzieje króla Ziusudra, który ostrzeżony przez boga Enkiego o powodzi mającej

1(C A i AM Simpkins Medytacja dla psychoterapeutów i ich klientów, poznań 2010, a 197)

zniszczyć całą ludzkość (kara wyznaczona przez bogów), buduje monumentalną arkę i dzięki niej przeżywa, jednocześnie ratując ludzkość.

Pierwszą zaś, publiczną bibliotekę założył Platon w swojej słynnej Akademii, Ptolemeusz I Soter zaś, założył słynną Bibliotekę Aleksandryjską w III w. p.n.e

Biblioteka Aleksandryjska funkcjonowała przy Muzeum Aleksandryjskim w okresie od III wieku p.n.e. do IV wieku n.e. Nie znaleziono żadnego tekstu, który byłby sporządzony w obrębie biblioteki. Lokalizacja biblioteki jest nieznana. Po ukazaniu się w XVIII stuleciu monumentalnego dzieła [Edwarda Gibbona](#) *Zmierzch Cesarstwa Rzymskiego* temat Biblioteki Aleksandryjskiej został przedstawiony w nowym świetle – za zniszczenie biblioteki autor obwinił chrześcijan, a nie muzułmanów. Pomimo bardzo małej ilości wiarygodnych informacji o Bibliotece Aleksandryjskiej, stała się ona archetypicznym symbolem wiedzy i kultury, a także symbolem ulotności istnienia

Co do zwojów, to istnieje coś takiego jak Biblioteka Liści Palmowych.

O zjawisku tym powstały co najmniej dwie znane książki – jedna autorstwa Petera Krassy i Reinharda Habecka, druga – Wulfinga von Rohra. Choć wokół bibliotek narosło wiele mitów i nikt nie wie na pewno, jak jest naprawdę, każdy, kto tam przybył, mówi o głębokim wstrząsie, który stał się jego osobistym udziałem po odwiedzeniu jednego z tych miejsc

Informacje co do lokalizacji Bibliotek Liści Palmowych są dość sprzeczne. Niektóre źródła mówią o dwunastu takich miejscach, inne o pięciu. Przytaczany już Atmatattva, wspomina o tym, że oryginalne księgi przechowywane są w Bombaju, Jagannath Puri czy Hoshiarpur. Ze wszystkich dostępnych adresów, dwa wydają się pewne co do autentyczności zawartych w nich przekazów, o czym poświadczają ci, którzy byli tam osobiście. To Village Karoi - Karoe oraz Chamarajpet.

Wspomnę też o Rękopisach z Qumran (inna nazwa to zwoje znad Morza Martwego) – które nie były biblioteką, ale jednak niezwykłym zbiorem dokumentów, spisanych po hebrajsku, aramejsku i grecku, znalezionych w 1947-1956 w 11 grotach niedaleko ruin Kumran na Zachodnim Brzegu.

Te groty można by uznać za rodzaj biblioteki. Chociaż jest teoria, to zwoje z prywatnej biblioteki wywiezionej z oblężonej Jerozolimy.

Twierdzi się, że zwoje opisują dzień powszedni i wierzenia esenckich, oraz zawierają informacje o życiu wczesnych chrześcijan, fragmenty z ewangelii i oryginalne motywy ze starożytnych mitologii. Do tej pory wszyscy sądzili, że są to relatywnie mało wartościowe, „puste”, fragmenty manuskryptów, ale niedawno użyto nowej technologii stosowanej przez NASA tzw. multispectral imaging i ukazały się ukryte litery w językach hebrajskim i aramejskim.

Proponuję sobie poszukać informacji ², ale proszę zwrócić uwagę, że przez wieki całe o książki mogące zmieniać punkt widzenia bardzo dbano, i jeśli trzeba było - starannie ukrywano.

Królestwo Aksum było jednym z najpotężniejszych państw afrykańskich i nie bez powodu na jego dziedzictwo powołuje się Etiopia. Aksum było państwem chrześcijańskim i także tu gromadzono święte teksty,

Biblioteka w Klasztorze Świętej Katarzyny

Zawiera ona 4500 prac i jest zamknięta dla zwiedzających. Dlaczego więc znalazła się na naszej liście? Ponieważ to najstarsza nieprzerwanie działająca biblioteka w historii. Została założona w VI w. n.e. i posiada obecnie największą kolekcję literatury religijnej po Bibliotece Watykańskiej.

Biblioteka Watykańska

Została założona w 1471 r. przez papieża Mikołaja V jest powszechnie uważana za jeden z najważniejszych księgozbiorów w dziejach. Obecnie znajduje się w niej 1,1 mln drukowanych książek, w tym 8 500 inkunabułów, i 7 500 manuskryptów. Znajduje się tu zarówno najstarsza Biblia Świata (wymieniony już wcześniej Kodeks Watykański datowany na rok 352 n.e.), jak i słynne Tajne Archiwa Watykanu

W bułgarskim Muzeum Narodowym w Sofii można obejrzeć najstarszą książkę świata, której wprawdzie nie przeczytamy, bo to sześć połączonych ze sobą płytek z 24-karatowego złota i w dodatku są zapisane językiem Etrusków, którego nikt do tej pory nie został w pełni odczytać.

Książka posiada też ilustracje: jeźdźca, syreny, harfy oraz żołnierzy. Jej wiek oszacowano początkowo na 2,5 tys. lat. Mała książka została odkryta 60 lat temu, podczas kopania kanału w południowo-wschodniej Bułgarii. Została podarowana muzeum przez anonimowego ofiarodawcę.

Zakładano, że człowiek wynalazł pismo 5 tys. lat temu na terenach Iranu lub Egiptu. Niedawne odkrycie archeologów dowodzi, że najstarszy zabytek piśmiennictwa powstał w epoce kamienia na Bałkanach. Na początku sierpnia 2006 roku eksperci odkryli w Bułgarii najstarsze znane nauce pismo świata. Archeolog, prof. Nikołaj Owczarow, natrafił na znalezisko w trakcie prac wykopaliskowych w starożytnym mieście Perperikon w południowej Bułgarii. Jest to płytka mierząca 7 na 8 centymetrów, na której wyryto piktogramy. Pochodzi ona z epoki kamiennej – ostrożne datowanie określa czas wykonania artefaktu na 5-6 tysiąclecie p.n.e. Wykorzystując zaawansowaną technologię obrazowania opracowaną pierwotnie dla NASA naukowcy ujawnili ukryte teksty na kilkudziesięciu fragmentach słynnych zwojów z Qumran. Odczytane zapisy wskazują na istnienie zupełnie nieznanego manuskryptu

TY jesteś swoją biblioteką. Zbieraj dane ;)

²<https://www.polskieradio.pl/8/402/Artykul/260100,Tajemnice-rekopisow-z-Qumran>